

Duurzaam op alle fronten

Waterleiding Maatschappij Limburg (WML) probeert het begrip duurzaamheid te vertalen in beleid en concrete acties. Dit geldt zowel voor beleid met betrekking tot de interne bedrijfsvoering als de wijze waarop en de mate waarin haar producten en diensten, samenwerkingsverbanden en projecten een bijdrage leveren aan duurzaamheid. WML is op een aantal fronten al aan de slag en heeft de ambitie om verder te verduurzamen. In de afgelopen periode is met een 'duurzaamheidsbril' op gekeken naar de bedrijfsvoering en gezocht naar methoden om duurzaamheid te kwantificeren. Tenslotte is een traject voor de nabije toekomst uitgezet.

Het denken over duurzaamheid en duurzame ontwikkeling kent een lange geschiedenis. In de jaren '60 stond de zorg om de aantasting van het milieu door toegenomen economische activiteiten centraal. Het rapport 'Our Common Future' uit 1987 van de Commissie Brundlandt legde een verband tussen economische ontwikkeling, uitputting van natuurlijke voorraden en aantasting van het milieu en armoede. Hierop volgde het gedachtegoed van duurzame ontwikkeling met de wereldberoemde 'triple P'-benadering van John Elkington. Waarbij een duurzame onderneming naast het streven naar winst (*profit*) rekening houdt met de gevolgen van haar activiteiten op het milieu (*planet*) en de mensen binnen en buiten het bedrijf (*people*). Deze benadering gaat uit van winst op de lange termijn voor ondernemers én de maatschappij.

Voor WML betekent duurzaam ondernemen dat de eindigheid van natuurlijke hulpbronnen in ogenschouw wordt genomen. Voor het drinkwaterbedrijf is duurzaam ondernemen geen luxe, maar een noodzaak. Daarbij voegt WML aan de drie P's nog twee P's toe, namelijk *pleasure* en *pride*. Enthousiasme voor duurzaamheid wordt namelijk nog vergroot door het met plezier te doen en door initiatieven te stimuleren die medewerkers met trots vervuld.

Duurzaamheid meten

Om te weten waar je als organisatie met een duurzame ambitie staat, is het meetbaar maken van duurzaamheid een goed hulpmiddel. Maar hoe doe je dat? In dit kader zijn twee soorten duurzaamheidsscans uitgevoerd. De eerste scan is gebaseerd op de richtlijn ISO 26000 'Guidance on Social Responsibility' en uitgewerkt in het Global Reporting Initiative (GRI). Deze aanpak omvat richtlijnen voor een duurzaamheidsverslaglegging waarin de duurzaamheidsprestaties van een organisatie zijn omschreven op het gebied van milieu, sociaal, maatschappelijk en economisch gebied. De missie van het Global Reporting Initiative is om duurzaamheidsverslaggeving een standaard onderdeel te maken van de bedrijfsvoering van organisaties. Het verslaggevingsraamwerk omschrijft de beginselen en de indicatoren die organisaties kunnen gebruiken om hun

prestaties te meten en te rapporteren op sociaal, economisch en ecologisch gebied. Op basis van de GRI-benadering kan voor een organisatie een nul situatie op het gebied van duurzaamheid worden vastgelegd. Hiermee kan vervolgens de voortgang en effectiviteit van duurzaamheidsmaatregelen in de tijd worden gevolgd. Ook kan met deze internationale standaard een vergelijking worden gemaakt tussen bedrijven onderling. Het dient als prikkel om duurzaamheid verder te ontwikkelen.

Dat blijkt overigens niet eenvoudig: zo is het energieverbruik van WML vergeleken met dat van andere drinkwaterbedrijven en dan blijkt het energieverbruik per kubieke meter van WML relatief hoog te zijn en daarmee een onduurzaamheidsaspect in te houden. In een detailanalyse blijkt echter dat de transportafstanden, de hoogteverschillen en het gebruik van deels oppervlaktewater in plaats van grondwater zo onderscheidend te zijn dat op basis van slechts een 'eenvoudige' vergelijking gemakkelijk een verkeerde interpretatie van de verschillen wordt gemaakt.

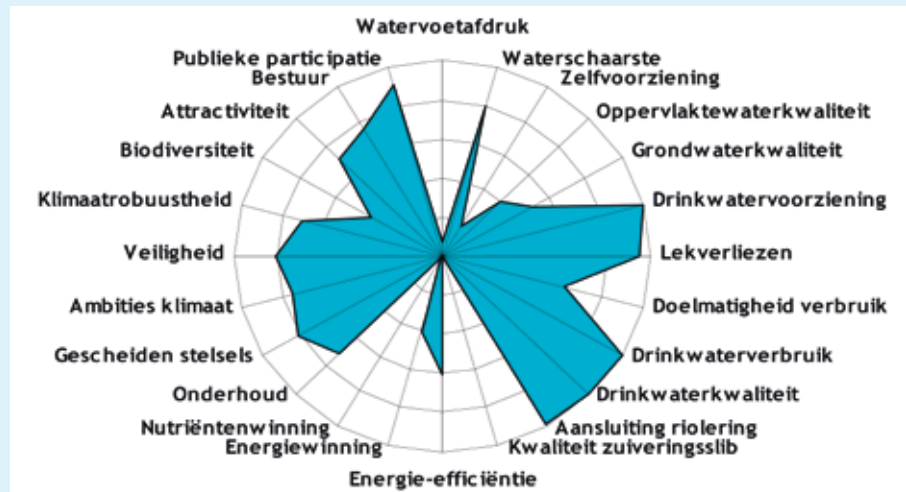
Bij de uitwerking van de GRI-verslaglegging bleek een groot deel van de benodigde informatie binnen WML beschikbaar. De ontbrekende informatie op milieu-, sociaal, maatschappelijk en economisch gebied is in kaart gebracht. Op basis hiervan is

geadviseerd een zogeheten duurzaamheidsdashboard op te stellen, zodat de voortgang structureel aandacht kan krijgen.

De tweede duurzaamheidsscan is ontwikkeld samen met KWR Watercycle Research Institute en waterketenpartijen. Daarbij is een duurzaamheidsscan voor de waterketens in Maastricht en Venlo uitgewerkt. In deze scan wordt middels bijna 25 indicatoren de waterketen doorgelicht: waterzekerheid, waterkwaliteit, drinkwatervoorziening, zuivering, infrastructuur, klimaatrobustheid van de bebouwde omgeving, biodiversiteit en aantrekkelijkheid van de woonomgeving en bestuurlijke aspecten. Een voorbeeld van de uitkomst is weergegeven in afbeelding 1.

Het grootste voordeel van de scan op dit moment is vooral de rol in een proces van overleg. Doordat deze scan opgesteld werd en veel informatie nodig was, is intensief contact geweest tussen de waterpartijen onderling. Daaruit zijn vruchtbare en duurzame relaties met voor WML belangrijke aandeelhouders ontstaan. Het onderscheidend vermogen van deze scan voor de waterketen in Maastricht en Venlo bleek beperkt. Aanvullend kan deze scan wel gebruikt worden om maatregelen in de waterketen op hun duurzaamheidsprofiel te beoordelen. Een nadeel is dat economische aspecten (hoeveel euro kost een maatregel?) nauwelijks kunnen worden meegenomen.

Afb. 1. De duurzaamheid van de waterketen van Venlo aan de hand van 24 indicatoren. De scores lopen van 0 (middelpunt van de cirkel) tot 10 (omtrek). Scores van 5 en lager vergen speciale aandacht.





Een deel van de zonneweide op het terrein van waterproductiebedrijf Heel.

Duurzaam doen

Om inzicht te krijgen in wat WML op dit moment doet op het gebied van duurzaamheid, is een inventarisatie uitgevoerd. Het resultaat was positief: WML mag zich een duurzame organisatie noemen. Duurzaamheid kan in alle onderdelen van de bedrijfsvoering een rol spelen.

Op het gebied van energie is aandacht voor reductie van energie en verduurzaming van de energiebronnen. WML heeft sinds 2006 doelstellingen voor het terugdringen van de CO₂-uitstoot, onder andere door het terugbrengen van het elektriciteitsgebruik. In 2011 eindigde een periode van vijf jaar met een resultaat van vijf procent CO₂-reductie. Voor de komende vijf jaar is een vergelijkbare reductiedoelstelling vastgelegd.

Hiervoor zijn verschillende trajecten bewandeld.

Binnen het primaire proces worden in brainstormsessies potentiële energiebesparingen in het productie- en distributieproces verkend. Uitgangspunt is daarbij dat de eventuele investering moet worden terugverdiend binnen de afschrijftermijn van de investering. Hierdoor komen ook projecten met een langere terugverdientijd (van meer dan vijf jaar) in aanmerking voor uitvoering. Gerealiseerde projecten zijn: drukverlaging in de ring, aanpassing sturing pompen en plaatsing van turbines in leidingen (bij een hoogteverschil). In de periode 2006-2011 leidde dit tot een reductie van elf gram kooldioxide per kubieke meter drinkwater. Voor de komende vijf jaar is de doelstelling om een vergelijkbare reductie te realiseren.

Mogelijkheden voor hergebruik en opwaardering van reststromen krijgen veel aandacht. Bij ontharding wordt traditioneel zand als entmateriaal gebruikt, waardoor de kalkkorrels niet uit pure kalk bestaan. WML heeft de toepassing van een entmateriaal op basis van calciet (kalk) onderzocht. Dit resulteerde in een kalkkorrel die volledig uit kalk bestaat en daarmee van een zeer hoogwaardige kwaliteit is. Daarmee is de waarde als grondstof voor andere industrieën vele malen vergroot. Ook bij andere reststromen wordt gezocht naar duurzame bestemmingen.

Binnen de terreinen van WML wordt de realisatie van duurzame energie onderzocht. Op de locatie Heel is de grootste zonneweide van Limburg gerealiseerd, namelijk 85.000 kWh (zie foto).

De jaarlijkse elektriciteitsbehoefte is volledig afkomstig van duurzame energiebronnen en opgewekt zonder uitstoot van schadelijke stoffen in het milieu. Dit is ook gecertificeerd middels een certificaat Duurzame Energie (100% groene stroom) van Eneco.

WML ondersteunt ook maatschappelijke initiatieven, bijvoorbeeld het drinken van kraanwater, dat een kleinere ecologische voetafdruk heeft dan flessenwater. WML geeft hierover voorlichting aan scholen en levert gratis drinkwater aan bezoekers van evenementen in Limburg. Vanuit hetzelfde maatschappelijke belang levert WML ook expertise voor het verbeteren van drinkwatervoorzieningen in ontwikkelingslanden. Ook op andere vlakken valt direct duurzaamheidswinst te behalen, bijvoorbeeld bij vervoersmanagement (energielabel bedrijfswagens en gebruik openbaar

vervoer), maar ook facilitair management (aandacht voor middelen met duurzame keurmerken, dubbelzijdig printen, etc.).

Duurzaamheid na 2012

Ook in de toekomst blijft duurzaamheid van belang. Duurzaamheid en denken in mogelijkheden om te verduurzamen is geen trend, het is voor de zekerstelling van schone bronnen voor de drinkwatervoorziening van het grootste belang. Duurzaamheid is onlosmakelijk verbonden met drinkwater. Hoewel tijdens een recessie ecologische belangen het soms zwaar te verduren hebben, zal de zoektocht naar een duurzamere levensstijl ook in de komende jaren één van de belangrijkste maatschappelijke uitdagingen blijven. Consumenten willen weten waar producten vandaan komen, wat er in zit en vinden het heel normaal dat bedrijven verantwoord ondernemen. Een voorbeeld daarvan is de aandacht voor het drinken van kraanwater in plaats van flessenwater. Daarom zet WML actief in op openbare tappunten voor bedrijven en gemeenten.

Voor de nabije toekomst wil WML meer laten zien wat ze doet. De ingezette trajecten rond CO₂-reductie en andere bestaande duurzame initiatieven worden voortgezet. In 2013 wil ze een stap verder zetten in het domein van terreinbeheer en het inkoopproces.

Jelle Roorda, Hedwig van Berlo en Ria Doedel (Waterleidingmaatschappij Limburg)